

สมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
Administrator's Competencies in the New Normal
Affecting Effectiveness of the Schools under the Office of
Mukdahan Primary Education Service Area

ผัสยุศภา คนคลอง^{1*}, ภัทรวดี วัฒนศัพท์² และ เสาวณี สิริสุขศิลป์³

Phansupa Khonklong^{1*}, Pataravoot Vatanasapt² and Saowanee Sirisooksilp³

(Received: July 2, 2022; Revised: August 2, 2022; Accepted: August 10, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน 2) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน แบบแผนเชิงอธิบาย โดยระยะที่ 1 ใช้วิธีเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และระยะที่ 2 ใช้วิธีเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการยืดหยุ่นและปรับตัวต่อสถานการณ์ สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน

2. สมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมี 2 ด้าน คือ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.741 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 54.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดสาขาวิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Master degree student, Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

² Assistant Professor, Otolaryngology Department, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

³ Associate Professor, Educational Administration Program, Faculty of Education, Khon Kaen University

* Corresponding Author E-mail: phansupa_k@kkumail.com

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ควรสร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาความสามารถของ ผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้นเพื่อนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการวางแผนและแก้ไขปัญหา มอบหมายงานให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม 3) ด้านการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ควรสร้างและดำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ 4) ด้านการยืดหยุ่นและปรับตัวต่อสถานการณ์ ควรมีความยืดหยุ่นในการทำงานและปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ 5) ด้านการพัฒนาตนเอง ควรพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เปิดใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และ เทคโนโลยี ใหม่ ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหาร วิถีปกติใหม่ ประสิทธิภาพของโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of administrator's competencies in the new normal and the level of school effectiveness, 2) study the administrator's competencies in the new normal affecting school effectiveness, 3) study guidelines for development of administrator's competencies in the new normal affecting effectiveness of the schools under the Office of Mukdahan Primary Education Service Area. The research design was the mixed methods research: explanatory design. The first phase used a quantitative method. The sample comprised administrators and teachers, totaling 368. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. Data analysis employed multiple regression analysis. The second phase used a qualitative method. The research instrument was a structured interview. The target group was purposively sampled. Data analysis employed content analysis. The research results were summarized as follows:

1. The administrator's competencies in the new normal, as a whole, was in the high level. The aspect with the highest mean score was the flexibility and adaptation to the situation Regarding the school effectiveness, it was found that, as a whole, the school effectiveness was in the high level. The aspect with the highest mean score was the school's adaptability.

2. The 2 aspects of administrator's competencies in the new normal affecting school effectiveness under the Office of Mukdahan Primary Education Service Area were change agent and management, with the multiple correlation coefficient of 0.741 and the regression coefficient or predictive power of 54.90 percent, with statistical significance at the .01 level.

3. The guidelines for development of administrator's competencies in the new normal affecting school effectiveness under the Office of Mukdahan Primary Education Service Area consisted of 5 aspects: 1) Regarding change agent, the administrator should inspire the

colleagues, develop the abilities of the colleagues to a higher level and have greater potential to lead the organization to change; 2) Regarding management, there should be planning for problem-solving. Tasks should be assigned to relevant persons appropriately; 3) Regarding working together with others, good relationships with colleagues should be built and maintained. The administrator should adapt himself to the situation; 4) Regarding flexibility and adaptability to situations, the administrator should be flexible in working and adaptive for the roles and duties; 5) Regarding self-development, the administrator should develop his own knowledge and abilities, open his mind to learning new things and new technologies and keep up with the changing situation.

Keywords: administrator's competencies, new normal, school effectiveness

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และระบบการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก โดยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสครั้งนี้ ทำให้สถานศึกษาในทุกระดับต้องหยุดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามเมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสเริ่มคลี่คลายลง หลาย ๆ ภาคส่วนเริ่มมีการพูดถึงวิถีปกติใหม่ หรือ New Normal ที่จะตามมา (Pittayapongsakorn, 2020) ซึ่งวิถีปกติใหม่ทางการเรียนรู้นั้นจะเป็นความปกติใหม่ที่ผู้เรียนมีช่องทางและพื้นที่ของการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ผู้เรียนสามารถใช้ศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้นภายใต้การมีวินัยในตนเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้สอนต้องเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับความเป็น New normal ในหลายๆ ด้านเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน (Wongyai & Phatpon, 2020) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องปรับตัวตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโดยรับเอานโยบายจากส่วนกลางมาปรับใช้ตามบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาและมีการกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีผู้บริหารเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติ

ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่ปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา และความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ตลอดจนมีความสามารถในการบูรณาการ การผสมผสาน การคงสภาพความสมบูรณ์ บุคลากรมีส่วนร่วม และเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตามแนวคิดของ Mott (1972) ได้ระบุว่าการศึกษาที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใด พิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้อย่างดีและมีความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและเป็นกลไกหลักต่อการขับเคลื่อนองค์การ ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญในการบริหารจึงจะทำให้โรงเรียนเดินทางไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ส่วน Hoy & Miskel (2005) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ 3 มิติ โดยพิจารณาจาก 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2) ความพึงพอใจของบุคลากร และ 3) การจัดการคุณภาพของโรงเรียนโดยรวม อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ศึกษา และนำเสนอตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงประสิทธิผลของโรงเรียนที่มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงยึดแนวคิดหลักในการวิจัยครั้งนี้ตามแนวความคิดของ Mott (1972); Hoy & Miskel (2005) และ Eungpuong (2008) เป็นหลักที่ใช้ในการกำหนดความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ทำให้ได้องค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) คุณลักษณะของนักเรียน 3) ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน 4) ความพึงพอใจในการทำงานของครู

สมรรถนะของผู้บริหารนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา การปฏิบัติงานใด ๆ หากคาดหวังจะให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแล้ว จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกันผู้บริหารที่ดี มีความสามารถในการบริหารงานจำเป็นต้องมีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ การบริหารจึงจะประสบผลสำเร็จด้วยดี ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหาร สมรรถนะของผู้บริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะสูงคือ มีความรู้ ความสามารถหรือทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ (Rattanasiraprapa, 2014) สอดคล้องกับแนวคิดของ Zwell (2000) ได้ศึกษาการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีความสมรรถนะที่จำเป็น โดยได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. สมรรถนะด้านการไต่สวนในหน้าที่งาน 2. สมรรถนะด้านสัมพันธภาพ 3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 4. สมรรถนะด้านการจัดการ และ 5. สมรรถนะด้านความเป็นผู้นำ ส่วนแนวคิดของ Hellriegel et al. (2001) ได้สรุป สมรรถนะ ผู้บริหารไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ 3. สมรรถนะในการทำงานเป็นทีม 4. สมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ 5. สมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ และ 6. สมรรถนะในการบริหารตนเอง ดังนั้นสมรรถนะของผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาดังแสดงในงานวิจัยของ Rodcharoen & Sucharitrak (2019) หากกล่าวถึงสมรรถนะของผู้บริหารในช่วงการเปลี่ยนแปลงจนทำให้เกิดผลกระทบอย่างรอบด้าน ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เป็นผลให้เกิดความปกติใหม่ ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงแตกต่างจากผู้บริหารในยุคก่อน ที่จำเป็นต้องสมรรถนะที่สอดคล้องกับการบริหารในวิถีปกติใหม่ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารจากนักวิจัย นักวิชาการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาภายใต้ความปกติใหม่ ตามแนวความคิดของ Zwell (2000); Hellriegel et al. (2001); Kisookpan (2020) และ Narathai (2020). ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์เป็นสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ ทำให้ได้สมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) การทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) การพัฒนาตนเอง 3) การบริหารจัดการ 4) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 5) การยืดหยุ่นและปรับตัวต่อสถานการณ์

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์

(O-NET) จากการศึกษารายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป รายวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 54.71 รายวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 38.73 รายวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 29.50 และรายวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 38.06 หากพิจารณาเทียบกับระดับประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ยังมีร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปต่ำกว่าระดับประเทศ ในทุกรายวิชา ในขณะเดียวกันจากรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่าสำนักงานเขตมีนโยบายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ทั้งนี้ในวิถีกฎใหม่หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสจึงทำให้เขตพื้นที่ปรับตัวให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีประสิทธิผลของโรงเรียนในทุกด้าน

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารจำเป็นต้องปรับตัวให้เป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับวิถีกฎใหม่ เพื่อดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และการบริหารโรงเรียนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียนที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ว่าสมรรถนะด้านใดที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนยุคปัจจุบันมากที่สุด และเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เนื่องจากแนวทางที่ได้จากการวิจัยเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ด้วยแบบแผนเชิงอธิบาย (explanatory design) (Buason, 2013)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยระยะที่ 1 : เป็นการศึกษาในระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 246 คน และครูผู้สอน 1,845 คน รวมจำนวนทั้งหมด 2,091 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 184 คน และครู จำนวน 184 คน รวมทั้งหมด 368 คน โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 368 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (two-stage cluster sampling) ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยแบ่งชั้นประชากรตามขนาดโรงเรียน ได้จำนวน 184 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อสุ่มผู้ให้ข้อมูลตามสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลโดยใช้มุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 368 คน

การวิจัยระยะที่ 2 : เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเสนอแนวทางการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ที่ส่งผลประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ โดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่า ปริญญาโท และใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ที่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และมีประสบการณ์ทางการบริหาร 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และประสบการณ์ด้านการบริหาร 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน และ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูในสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ได้รับการยอมรับว่ามีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านวิชาการ และมีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ 9 ตัวบ่งชี้ ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 27 ข้อ แบ่งเป็น ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) มีข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 40 คนซึ่งไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.961

การวิจัยในระยะที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เพื่อเสนอแนวทางและแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สร้างเพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งไปรษณีย์หนังสือราชการ แบบแบบสอบถามในรูปแบบลิงก์หรือ QR code แบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Forms ไปยังโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 368 ชุด และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ แล้วจึงไปขอรับ แบบสอบถามคืนโดยขอความร่วมมือจาก ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ประสานงานที่เป็นผู้รวบรวมเครื่องมือและติดต่อรับคืนด้วยตนเองจากผู้ประสานงาน

การวิจัยในระยะที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์โดยขออนุญาตหมายผู้ทรงคุณวุฒิล่วงหน้า 1 สัปดาห์ พร้อมทั้งสอบถามถึงวิธีการในการให้สัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิสะดวก ซึ่งอาจจะเป็นการสัมภาษณ์ออนไลน์หรือออนไลน์ขึ้นอยู่กับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นหลัก โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน แล้วนำบทสัมภาษณ์มารวบรวมอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป และดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางโดยการส่งแบบประเมินแนวทางให้ผู้ทรงคุณวุฒิตามเวลาและช่องทางที่ได้นัดหมายไว้กับผู้ทรงคุณวุฒิตามที่แต่ละท่านสะดวก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกระทำข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถามตอนที่ 1 เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยเป็นเทคนิคที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษารายละเอียดของสาระเนื้อหาอย่างเป็นระบบโดยมีการระบุประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (Suwatonponkul, 2019) ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อความจากตอนสำคัญที่ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวถึง เพื่อเป็นการสนับสนุนแนวทางการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในแต่ละแนวทางที่ศึกษา และแนวทางที่ได้ไปประเมินแนวทาง วิเคราะห์ข้อมูล ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ Best (1977) ร่วมกับ Tangchongrat (2020) มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1.1 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การยืดหยุ่นและปรับตัวต่อสถานการณ์ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาการทำงาน

ร่วมกับผู้อื่น และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง แสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ด้านที่	สมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.49	0.62	มาก
2	การพัฒนาตนเอง	4.55	0.61	มากที่สุด
3	การบริหารจัดการ	4.41	0.51	มาก
4	ผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.37	0.63	มาก
5	การยืดหยุ่นและปรับตัวต่อสถานการณ์	4.56	0.48	มากที่สุด
รวม		4.47	0.48	มาก

1.2 ผลการศึกษาระดับระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านคุณลักษณะของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ด้านที่	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	2.47	0.58	น้อย
2	คุณลักษณะของนักเรียน	4.07	0.60	มาก
3	ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน	4.30	0.57	มาก
4	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.21	0.62	มาก
รวม		4.05	0.50	มาก

2. ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ ด้านการบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 54.90 ดังแสดงในตารางที่ 3 โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบแนบติบและคะแนนมาตรฐานตามวิธี Stepwise ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y = 1.088 + 0.410(X_4) + 0.268(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z_y = 0.519 (Z x_4) + 0.272 (Z x_3)$$

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	P-Values
	b	S.E.b.	β		
ค่าคงที่ (Constant)	1.088	0.154	-	7.054	.000
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง(X_4)	0.410	0.040	0.519	10.151	.000
การบริหารจัดการ(X_3)	0.268	0.050	0.272	5.327	.000

$R=0.741$, $R^2=0.549$, Adjusted $R^2=0.546$, S.E.est=0.33735, $F=221.775^{**}$

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยนำองค์ประกอบของสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกติใหม่มาเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยนำองค์ประกอบที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทาง ร่วมกับข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกติใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (ฉบับร่าง) จากนั้นผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกติใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อปรับปรุงแนวทางให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะนำแนวทางที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.80$) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.67$) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.80$) ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีรายละเอียดดังภาพ 1

ภาพ 1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

อภิปรายผล

1. ระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

1.1 ระดับสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่

ผลการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีปกติใหม่ พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนของการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในยุคของการเปลี่ยนแปลงได้ตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้นำยุคใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีการวางแผน วิเคราะห์ อุปสรรคของการทำงานเพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุน การคิดหาแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chinnampong & Areerat (2013) ที่ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rodcharoen & Sucharitrak (2019) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

ผลการวิจัยระดับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งใช้คะแนนทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงมีค่าเฉลี่ยรวมน้อยกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา โดยแปลงค่าคะแนนเป็น 5 ระดับแล้วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่ไม่ได้สอบคัดเลือกเข้าศึกษา และเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน จึงไม่มีการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษา ประกอบกับฐานะทางครอบครัวยากจน ขาดโอกาสในการเรียนพิเศษเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ครูต้องทำหน้าที่หลายอย่าง นอกเหนือจากการสอน ทั้งงานการเงิน พัสดุ ธุรการ เป็นต้น ทำให้มีเวลาสอนไม่เต็มที่ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับ Kasiphon (2017) ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ให้ทัศนะว่าโรงเรียนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะไม่มีการสอบคัดเลือกเข้าเรียนซึ่งเป็นนโยบายของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และนักเรียนมีฐานะยากจนครอบครัวมีปัญหาแตกแยก จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ SanSilp (2019) ที่ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ที่ได้ให้ทัศนะว่าเนื่องจากฐานะทางครอบครัวยากจน ขาดโอกาสในการเรียนพิเศษเพิ่มเติม ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานในวันหยุดและหลังเลิกเรียน และครูยังต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกเหนือจากการสอน ทำให้มีเวลาสอนไม่เต็มที่จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของโรงเรียนอีก 3 ด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียนในวิถีกฎใหม่มีความสำคัญมาก เพราะโรงเรียนจะต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาด พร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป สอดคล้องกับ Tongkaew (2020) ที่กล่าวว่า โรงเรียนต้องมีความสามารถในการปรับตัว ในด้านการจัดการเรียนการสอน การปรับแนวทางการเรียนการสอน ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ ที่เรียกว่าการสอนแบบผสมผสาน (blended learning) ที่ครูและผู้บริหารต้องปรับบทบาทในการสอน การบริหารและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในมิติแบบใหม่ ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาแนวคิดแบบใหม่ (design thinking) การพัฒนาทักษะชีวิต (life skill) ในสภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในอนาคต ในด้านความรู้ ทักษะ (skill) และกระบวนการทางความคิด (mindset)

2. สมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ที่ส่งผลประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่จำนวน 2 ด้านจากทั้งหมด 5 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ตั้งแต่ .717 ถึง .741 กล่าวคือเมื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพียงด้านเดียวเข้าไปในสมการ จะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .717 มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนร้อยละ 54.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ หากผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น สนับสนุนและ

ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพ ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ จะส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจและความมั่นใจในการทำงาน เกิดความร่วมมือ ทุกฝ่ายก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เมื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ ด้านการบริหารจัดการเข้าไปในสมการจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .741 แสดงว่าสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ทั้ง 2 ด้าน ประกอบด้วยด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลงและด้านการบริหารจัดการที่ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรืออำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนร้อยละ 54.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่อย่างน้อย 1 สมรรถนะ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร

แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลงและด้านการบริหารจัดการ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพ ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจและความมั่นใจในการทำงาน เกิดความร่วมมือ ทุกฝ่าย ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ Rooncharoen (2007) ได้กล่าวว่า การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีสมรรถนะในการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง การบริหารสถานศึกษาผู้นำจะต้องมีลักษณะเฉพาะหลายอย่าง เช่น ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล จึงจะสามารถบริหารองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น การบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบัน นั้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องยังในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ จึงต้องอาศัยการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Khamrod (2008) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่จันทบุรีเขตหนึ่งมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร ได้มาจากข้อมูลเชิงปริมาณในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยจัดลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยนำองค์ประกอบที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทาง ร่วมกับข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้ออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากนั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทาง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีบทบาทการบริหารสถานศึกษาในวิถีกฎใหม่ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่มากที่สุด โดยมีการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนว ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมพบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจากผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากนั้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และทำการร่างแนวทางโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยนำองค์ประกอบที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทาง และตรวจสอบและยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความสมบูรณ์ จึงนำแนวทางดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pengsawat (2006) ที่เสนอแนวทางการทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นการประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อประเมินแนวทางอย่างมีหลักการ โดยได้ปรับใช้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเหมาะสม เป็นการประเมินความเหมาะสมในด้านวิธีการสถานการณ์ บริบท และภายใต้กฎหมายศีลธรรม 2) ด้านความเป็นไปได้ เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์ เป็นการประเมินการตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะนำแนวทางไปปฏิบัติ ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถีกฎใหม่และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยศึกษามีผลการประเมินที่มีมาตรฐาน เป็นการยืนยันว่าสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ได้กับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และสถานศึกษาในบริบทอื่น ๆ ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ ด้านการบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารในวิถีกฎใหม่ทั้ง 2 ด้าน โดยกำหนดเป็นนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านที่มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ที่สุด คือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรสร้างและดำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน เป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟังที่ดี รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียม ทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นได้ และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในวิถิปกติใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน เพื่อศึกษาว่าสังกัดของสถานศึกษามีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนหรือไม่

2.2 ควรมีการนำผลการวิจัยไปศึกษาหรือพัฒนาต่อในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (the research and development) เพื่อศึกษาและพัฒนาวิธีการอย่างลึกซึ้ง ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในวิถิปกติใหม่ เพื่อใช้ในการยกระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น

References

- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. Prentice-Hall.
- Hellriegel, D., Slocumm, J.W., & Woodman, R.W. (2001). *Decision Making in Organizations*. In *Organization Behavior* (9th ed.). South-Western College.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2005). *Educational Administration: Theory Research and Practice* (6th ed). McGraw- Hill.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Mott, P.E. (1972). *The Characteristics of Effective Organizations*. Harper & Row.
- Zwell, M. (2000). *Creating a Culture of Competence*. John Wiley & Sons, Inc.

Translate Thai References

- Buason, R. (2013). *Qualitative research in education* (4th ed). Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chinnampong, B. & Areerat, W. (2013). Competency of School Administrators Affecting the Schools Effectiveness under Khon Kaen Provincial Administrative Organization. *Journal of Education Khon Kaen University*, 7(1), 92-103. (in Thai)

- Eungpuong, A. (2008). *Proposal to enhance the effectiveness of Khon Kaen University Demonstration School (Mo Dindaeng)* [Doctoral diessertation]. Khon Kaen University. (in Thai)
- Kasiphon, W. (2017). *Structural Equation Model of Quality Culture Factors Affecting School Effectiveness under the Provincial Administrative Organization Northeast* [Master's thesis]. Khon Kaen University. (in Thai)
- Khamrod, P. (2008). *Relationship between transformational leadership and efficiency of school-based administration according to the role of school administrators* [Master's thesis]. Burapha University. (in Thai)
- Kisookpan, A. (2020). *Executive profession with professional standards in the New Normal era. Workshop on Professional Development of Educational Administrators: Professional Standards of Educational Administrators in the New Normal Era. Lecture Documents, 1-8.* (in Thai)
- Narathai, B. (2020). *ARIP x SWU Academic Cooperation Research the competencies necessary for future work.* <https://www.telecomlover.com/2020/11/06/aripswu/> (in thai)
- Pengsawat, W. (2006). *The development of a linear structure relationship model for executive leadership effectiveness affects school effectiveness* [Doctoral dissertation]. Khon Kaen University. (in Thai)
- Pittayapongsakorn, N. (2020). *What is Thai education? When distance learning is not the answer.* <https://tdri.or.th/2020/05/desirable-new-normal-for-thailand-education/> (in Thai)
- Rattanasiraprapa, N. (2014). *The competence of administrators affecting the characteristics of international standard schools under the Office of the Basic Education Commission.* Silpakorn University. (in Thai)
- Rodcharoen, P., & Sucharitrak, P. (2019) *The Competency of Educational Institution Administrators Affecting the Effectiveness of Educational Institutions Under the Office of Secondary Education Service Area 9, Nakhon Pathom Province. Research Educational Social Science journal, 10(2), 15-23.* (in Thai)
- Rooncharoen, T. (2007). *Professional school administrators: potential for learning.* Khaofang Publication. (in Thai)
- SanSilp, K. (2019). *A Structural equation modeling of learning leadership of school administrators affecting the effectiveness of schools under the Secondary Education Service Area Office 19* [Master's thesis]. Khon Kaen University. (in Thai)

- Suwatunponkul, A. (2019). *Educational Research: Concepts and Applications*. Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Tangchongrat, P. (2020). A Multi-Generation Management Model for School Personel under The Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2. *Phranakhon Rajabhat Research Journal*, 16(1), 140-159. (in Thai)
- Tongkaew, T. (2020). New Normal Based Design in Education: Impact of COVID-19. *Teacher Professional Development Journal*, 1(2), 1-10 (in Thai)
- Wongyai, W., & Phatpon, M. (2020). *New Normal way of learning*.
<http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/> (in Thai)